

A Piramis

"--e valami immár többé
bonthatatlanul tornyosul fölém, fölénk..."

Az 1986-os év egyik legfontosabb csalódása Géczi János könyve.

A költői alapállás egyik nyilvánvaló és kézenfekvő formája a levél. Egy játékos homállyal elsatírozott E/2. személlyel /hiszen nincs neve, legfeljebb neme/, ha kellőképp gyanútlan és intuitív, könnyedén azonosulhat az olvasó. A költői levél pedig, legyen bár címzés nélküli, általában megteremti a közvetlen kapcsolat illúzióját. S a megszólítottak fogalma sincs, hogy egyszerű szűrőként, pusztá formaként használják, ami gyakorlatilag érintetlenül engedi át- s visszaáramlani magán a költői kinyilatkoztatást. A megszólító költészet két szélsőséges pólusát képviseli Géczi és Szócs Géza. Ez a költészet társalog, fecseg, kapcsolatot teremt, - míg a megnevező költészet a dolgok isteni nevét véli megtalálni.

Szócs Párbaj című könyve is levélsorozat. Az ő költői szándéka azonban megtartja nyitottságát, nem merül el önnön formájában; a megengedett, a lehetséges beszéd kereteit állandóan tágítva mindvégig a konkrét valóságra

utal. Agresszív, összeesküvő, cselekvésre készített, önmagán túlmutató költészet a Szócsé, nem szublimálja a valóságot, nem is hagyja el, ellenben kiszolgálja, s ha kell, a legkeményebb eszközökkel. Amit megír, annál fontosabb az, amiről ír.

Úgy tűnik, ez az agresszivitás veszett ki Gécziből első önálló kötete után /ott még említi Nagy László, Kormos, Szilágyi elrablásának tervét, pl./, miközben arra az elhatározásra juthatott, hogy megírja saját személye Enciklopédiáját. Kiindulópontja a katasztrofizmus, melyet előnt a képiség áradata, mely - s ez a folyamköltészet egyik legnagyobb veszélye - egyre inkább egy homogén, kilengések nélküli költői állapotba merül el. Gécz költői világa arisztokratikus és a végletekig stilizált, azzá teszi rím- és ismétléstechnikája, a természettudományos jelleg, a megszólítás modorossága. A versek kohéziós ereje szabályozhatatlanul csúszkál a sodró képáradat és a terjengős intellektus között. Géczinél a látvány nem felvillan, összesűrűsödik, kirobban - ezzel adva ritka, de annál becsesebb értéket a létezésnek, vagy így leplezve le azt -, hanem elterpeszkedik, szétömlik, rénehezül a költői világra.

S hiába a kifinomult nyelvezet, Gécz leg súlyosabb aránytévesztése a kötet egészét tekintve egyértelművé válik: nem lehet elhinni könyvét, egyszerűen nincs tétje ennek a költészetnek; olyan mint egy piramis: monumentális, lenyűgöző, halott.

Darvasi László